

Příloha 2.4.7 Doplnující informace k II. a III. pilíři MST

Vedle FST – tedy podpory, která půjde skrze OP ST, bude spravedlivý transformační proces v českých uhelných krajích podporován ze II. a III. pilíře Mechanismu spravedlivé územní transformace (MST). Podporu z těchto pilířů mohou využít i projekty uskutečněné v jiných regionech, za předpokladu řádného zdůvodnění, že z daného projektu má prospěch i uhelný region (příp. uhelné regiony). Nařízení a doprovodné investiční pokyny byly již schváleny pro oba pilíře. Nicméně pro oba pilíře očekáváme upřesňování podmínek podpory ze strany prováděcích partnerů, příp. EK.

Hlavním prováděcím partnerem II. a III. pilíře MST je Skupina EIB, kterou tvoří Evropská investiční banka (EIB) a Evropský investiční fond (EIF). Skupina EIB bude spravovat 75 % programu InvestEU, v rámci kterého bude implementován i II. pilíř MST. O zbylých 25 % se mohou ucházet další mezinárodní nebo národní finanční instituce se zkušenostmi v poskytování úvěrů, záruk či obdobných finančních produktů.

V České republice má vedle Skupiny EIB zájem stát se prováděcím partnerem InvestEU, včetně II. pilíře, Národní rozvojová banka (NRB, dříve Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)), která již v tomto směru podniká kroky.

Nad rámec role prováděcích partnerů v II. pilíři se počítá i se zapojením dalších finančních institucí, a to nepřímo – zprostředkovaně. Může jít např. o soukromé banky, které by v takovém případě mohly na základě záručního programu spadajícího pod II. pilíř a poskytovaného prováděcím partnerem, poskytovat objemově menší a zvýhodněné úvěry svým klientům.

V případě III. pilíře MST, úvěrového nástroje pro veřejný sektor, je klíčovým poskytovatelem úvěru EIB (možnost využití finančního zprostředkovatele ze strany EIB se však nevylučuje), a Evropská komise bude obhospodařovat dotační složku tohoto pilíře (podrobněji viz dále).

Pilíř II

Je součástí programu InvestEU, tedy vlajkového investičního programu Evropské unie pro období 2021-2027. V obecné rovině budou z tohoto pilíře podporované tyto oblasti: udržitelná infrastruktura; sociální investice a dovednosti (zahrnující sociální infrastrukturu); výzkum, inovace a digitalizace; malé a střední podniky. Finanční produkty EIB a EIF zahrnou dluhové financování, včetně projektového financování a PPP, produkty kapitálových vstupů venture debt a quasi equity, a rovněž nepřímou podporu ve formě záruk, proti-záruk pro finanční zprostředkovatele, či kapitálové vstupy/equity pro investiční fondy. EIB bude primárně poskytovat přímé financování pro předkladatele projektů, a EIF bude poskytovat nepřímou podporu přes finanční zprostředkovatele, což zahrnuje veřejné i soukromé banky a fondy. Plány na zapojení NRB viz příslušný text dále.

Ačkoliv je II. pilíř zaměřen spíše na soukromý sektor, podpořeny mohou být i projekty veřejného sektoru, např. v oblasti rozvoje sociální infrastruktury a dovedností. Nařízení počítá s možností kombinací zdrojů poskytovaných v rámci II. pilíře s grantovým financováním dostupným z programů např. Národního plánu obnovy, Modernizačního fondu a ESIF, avšak pouze na úrovni konečného příjemce (nikoliv na úrovni např. NRB).

NRB v roli prováděcího partnera (v úvahu připadá i její role jako zprostředkovatele pro produkty EIB/EIF) plánuje primárně podpořit oblast sociální infrastruktury. Zvažovány jsou i produkty z oblasti podpory udržitelné infrastruktury. Konkrétní nabídka produktů však bude záviset na výsledku konzultací s tržními účastníky a jejich zájmu.

Vedle financování infrastrukturních projektů je druhou možností podpory, kterou NRB zvažuje, provozní nebo investiční financování malých a středních firem (do 249 zaměstnanců). V případě specifických aktivit podporujících digitalizaci, inovace a udržitelnost se pak počítá s podporou malých firem se střední kapitalizací (do 500 zaměstnanců). Charakterem typu podpory by NRB chtěla navázat na stávající program ZÁRUKA 2015-2023 a podprogram SMART ZÁRUKA, které jsou podpořené protizárukou EIF.

Očekává se, že zmiňované produkty InvestEU budou dostupné celoplošně pro celé území České republiky, nicméně je možné (v závislosti na přesných podmínkách využití záruky EU, které jsou součástí jednání o záruční dohodě InvestEU), že projekty realizované v regionech spravedlivé transformace v rámci II. pilíře MST by měly zvýhodněné podmínky.

Pilíř III – Úvěrový nástroj pro veřejný sektor (zjednodušený popis fungování nástroje):

III. Pilíř je specifickým nástrojem MST s dotační a úvěrovou složkou, který je k dispozici veřejnoprávním subjektům a subjektům soukromého práva pověřeným veřejnou službou. Poskytování úvěrové složky III. pilíře je svěřeno EIB, přičemž Evropská komise bude mít na starost alokaci dotační složky každé schválené půjčky, která by v případě českých uhelných regionů měla dosahovat maximální výše až 25 % z výše poskytovaného úvěru.

Nabídka produktů bude mít jednu ze dvou základních forem: 1) formu investičního dlouhodobého úvěru pro jeden „velký“ projekt (případně určené projekty mohou být i součástí investičního programu, pak musí být podány a zhodnoceny zvlášť Evropskou komisí), nebo 2) formu rámcových úvěrů s oprávněnými subjekty, včetně, a ne výlučně se státem/regiony/většími samosprávami.

Rámcové úvěry by měly být flexibilním nástrojem, který umožňuje financování více malých nebo středních projektů z předem určených oblastí. Seznam oprávněných sektorů musí být dohodnut s EIB předem, ale ne všechny podprojekty musí být v době podpisu identifikovány. Proces přidělování těchto dílčích projektů může probíhat po určitou dobu implementace. V případě rámcových úvěrů se uvažuje o možnosti, že by je za určitých podmínek mohl stát/region poskytnout dalším, méně administrativně vybaveným veřejným subjektům, jako jsou obce. U dílčích projektů menších než 25 mil. EUR bude proces hodnocení úvěrové složky jednodušší.

V rámci III. pilíře, není daná zvláštní odvětvová způsobilost (pozitivní seznam sektorů a aktivit), které mohou být podpořeny. Nařízení k III. pilíři však obsahuje orientační seznam sektorů a aktivit, které mohou podporu získat¹. Projekty žádající o podporu musí být v souladu s Plánem spravedlivé územní

¹ Více viz Recital (6) of the Regulation (EU) 2021/1229 of the European Parliament and of the Council of 14 July 2021 on the

transformace, se standardními kritérii způsobilosti EIB a nesmí jít o sektory vyloučené z podpory v rámci nařízení k JTF. Dalším kritériem způsobilosti pro získání výhody z grantové složky je, aby projekt nevytvářel dostatečný tok vlastních příjmů na pokrytí investičních nákladů. Projekt bude podpořen z III. pilíře, pokud mu Evropská komise (EK) schválí grantovou složku a současně mu EIB poskytne odpovídající úvěr. Proces schvalování ze strany EK bude probíhat následovně: EK vyhlásí odpovídající výzvu, do které se projekt přihlásí (vyplní a podá přihlášku skrze příslušné šablony). Výzvy budou zveřejňovány na těchto webových stránkách: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/jtm>

Projekt musí odpovídat a prokázat soulad s podmínkami výzvy. EK udělá první zhodnocení projektu, které bude sdílet s EIB, pokud EIB bude souhlasit s udělením úvěru pro daný projekt, projekt bude podpořen. Hodnocení projektu ze strany EIB bude probíhat paralelně s hodnocením EK a v souladu s pravidly, procesy a podmínkami pro udělení úvěru, jak si je EIB stanovila. V případě rámcového úvěru kontaktuje jeho nositel před podáním žádosti nejprve EIB, aby se dohodly parametry takového úvěru. Podporu ze III. pilíře není možné kombinovat s jinou finanční podporou Unie. S výjimkou poradenské a technické podpory orientované na přípravu, rozvoj a realizaci projektů, která může být financována z vyhrazeného rozpočtu v rámci nástroje nebo z jiných programů Unie, jako je specializované Poradenské centrum Invest EU (InvestEU Advisory Hub).

Finální produkty nabízené skupinou EIB a NRB budou upřesněny později.

Předběžné plány NRB:

NRB plánuje se v rámci InvestEU zaměřit na oblast sociální infrastruktury (sociální a zdravotní péče, vzdělávací infrastruktura, dostupné sociální bydlení) a oblast udržitelné infrastruktury (zejména zelenou energetiku, oběhové hospodářství, ochranu životního prostředí a udržitelné nakládání s přírodními zdroji, udržitelný turismus a kulturní dědictví, regeneraci a nové využití brownfieldů). V druhé polovině roku 2022 bude NRB realizovat tržní analýzu segmentu sociální a udržitelné infrastruktury ve třech uhelných regionech, která by měla posoudit absorpční kapacitu v jednotlivých segmentech a umožnit tak ve spolupráci s realizátory a veřejným sektorem nadesignovat vhodný typ podpory a vytvořit zásobník projektů k financování. Cílem NRB je připravit jeden produkt v okně pro udržitelnou infrastrukturu a jeden produkt v okně pro sociální investice, které budou podány k Evropské komisi v rámci druhé výzvy pro prováděcí partnery, která je předběžně plánována na rok 2024.

NRB usiluje o roli prováděcího partnera také v tzv. složce členských států InvestEU (MSC). Česká republika se spolu s některými dalšími členskými státy rozhodla převést část alokace z fondů sdíleného řízení do InvestEU. V tomto případě NRB zaměřuje svou pozornost na okno na podporu malých a středních podniků, které umožňuje v určitých případech i podporu pro podniky do 500 zaměstnanců. NRB připravuje ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu návrh produktu ZÁRUKA 2023-2030, který by měl navázat na současný velmi úspěšný záruční program. Na rozdíl od něj by však neměl být limitován maximální výší záruky 4 mil. Kč, ale měl by umožňovat financovat různé typy projektů tak, aby se maximálně doplňoval se záručním programem EXPANZE, který bude pokračovat i v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK), v případě uhelných krajů se pak

public sector loan facility under the Just Transition Mechanism (OJ L 274, 30.7.2021, p. 1–19)

počítá i s podporou z OPST. Přesná podoba finančních nástrojů v rámci OP TAK doposud není známa, jako i přesná podoba programu ZÁRUKA 2023-2030 bude vycházet z výsledků jednání o záruční dohodě s Evropskou komisí.

NRB se může stát i finančním zprostředkovatelem pro produkty EIF, v krátkodobém horizontu se nicméně spolupráce s EIF na těchto nových produktech neplánuje. Možnosti spolupráce budou analyzovány po skončení stávající záruky COSME a po finálním vyjasnění finančních produktů, jež budou realizovány v rámci OP TAK a InvestEU MSC.